

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τμήμα μείζονος συνθέσεως)

της 4ης Οκτωβρίου 2024*

«Προδικαστική παραπομπή – Πολιτική ασύλου – Διεθνής προστασία – Οδηγία 2013/32/ΕΕ – Κοινές διαδικασίες για τη χορήγηση και ανάκληση του καθεστώτος διεθνούς προστασίας – Άρθρα 36 και 37 – Έννοια της “ασφαλούς χώρας καταγωγής” – Χαρακτηρισμός – Παράρτημα Ι – Κριτήρια – Άρθρο 46 – Δικαίωμα πραγματικής προσφυγής – Εξέταση από τον δικαστή του χαρακτηρισμού τρίτης χώρας ως ασφαλούς χώρας καταγωγής»

Στην υπόθεση C-406/22,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Krajský soud v Brně (περιφερειακό δικαστήριο Μπρνο, Τσεχική Δημοκρατία) με απόφαση της 20ής Ιουνίου 2022, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 20 Ιουνίου 2022, στο πλαίσιο της δίκης

CV

κατά

Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τμήμα μείζονος συνθέσεως),

συγκείμενο από τους K. Lenaerts, Πρόεδρο, L. Bay Larsen, Αντιπρόεδρο, A. Arabadjiev, A. Prechal, E. Regan (εισηγητή), T. von Danwitz, Z. Csehi και O. Spineanu-Matei, προέδρους τμήματος, J.-C. Bonichot, I. Jarukaitis, A. Kumin, M. L. Arastey Sahún και M. Gavalec, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: N. Αιμιλίου

γραμματέας: C. Di Bella, διοικητικός υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ’ ακροατηρίου συζητήσεως της 6ης Ιουνίου 2023,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η Τσεχική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την A. Edelmannová και τους M. Smolek και J. Vlášil,
- η Γερμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους J. Möller και R. Kanitz,

* Γλώσσα διαδικασίας: η τσεχική.

- η Ολλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις M. K. Bulterman, A. Hanje και P. P. Huurnink,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τις A. Azéma και M. Salyková,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 30ής Μαΐου 2024,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία των άρθρων 36 και 37, του άρθρου 46, παράγραφος 3, καθώς και του παραρτήματος I της οδηγίας 2013/32/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με κοινές διαδικασίες για τη χορήγηση και ανάκληση του καθεστώτος διεθνούς προστασίας (ΕΕ 2013, L 180, σ. 60), και του άρθρου 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ του CV και του Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky (Υπουργείου Εσωτερικών της Τσεχικής Δημοκρατίας, τμήμα πολιτικής για το άσυλο και τη μετανάστευση, στο εξής: Υπουργείο Εσωτερικών), σχετικά με την απόρριψη της αίτησης του CV για την παροχή διεθνούς προστασίας.

Το νομικό πλαίσιο

Το διεθνές δίκαιο

Η Σύμβαση της Γενεύης περί του καθεστώτος των προσφύγων

- 3 Κατά το άρθρο 1, τμήμα Α, σημείο 2, της Σύμβασης περί του καθεστώτος των προσφύγων, που υπογράφηκε στη Γενεύη στις 28 Ιουλίου 1951 [*Recueil des traités des Nations unies*, τόμος 189, σ. 150, αριθ. 2545 (1954)], τέθηκε σε ισχύ στις 22 Απριλίου 1954 και συμπληρώθηκε με το Πρωτόκολλο περί του καθεστώτος των προσφύγων, που συνήφθη στη Νέα Υόρκη στις 31 Ιανουαρίου 1967 και τέθηκε σε ισχύ στις 4 Οκτωβρίου 1967 (στο εξής: Σύμβαση της Γενεύης), «[ε]ν τη εννοία της παρούσης συμβάσεως ο όρος “πρόσφυξ” εφαρμόζεται επί [π]αντός προσώπου όπερ συνεπεία [...] δεδικαιολογημένου φόβου διώξεως λόγω φυλής, θρησκείας, εθνικότητας, κοινωνικής τάξεως ή πολιτικών πεποιθήσεων ευρίσκεται εκτός της χώρας της οποίας έχει την υπηκοότητα και δεν δύναται ή, λόγω του φόβου τούτου, δεν επιθυμεί να απολαύη της προστασίας της χώρας ταύτης [...]».

Η ΕΣΔΑ

- 4 Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, που υπογράφηκε στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950 (στο εξής: ΕΣΔΑ), προβλέπει στο άρθρο 15, που φέρει τον τίτλο «Παρέκκλιση σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης», τα εξής:

«1. Σε περίπτωση πολέμου ή άλλου δημοσίου κινδύνου που απειλεί τη ζωή του έθνους, κάθε Υψηλό Συμβαλλόμενο Μέρος μπορεί να λάβει μέτρα, κατά παρέκκλιση των υποχρεώσεων που προβλέπονται στην παρούσα Σύμβαση, εντός των απολύτως αναγκαίων ορίων που απαιτούνται από την κατάσταση και υπό τον όρο ότι τα μέτρα αυτά δεν αντιτίθενται στις άλλες υποχρεώσεις που απορρέουν από το διεθνές δίκαιο.

2. Η προηγούμενη διάταξη δεν επιτρέπει καμία παρέκκλιση από το άρθρο 2, εκτός από την περίπτωση θανάτου ως συνέπεια νόμιμων πολεμικών πράξεων, καθώς και από τα άρθρα 3, 4 (παράγραφος 1) και 7.

3. Κάθε Υψηλό Συμβαλλόμενο Μέρος που κάνει χρήση του εν λόγω δικαιώματος παρέκκλισης, τηρεί τον Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης πλήρως ενήμερο για τα μέτρα που έχει λάβει και για τους λόγους που τα προκάλεσαν. Οφείλει, επίσης, να ενημερώσει τον Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης για την ημερομηνία κατά την οποία τα μέτρα αυτά έπαυσαν να ισχύουν και οι διατάξεις της Σύμβασης τίθενται εκ νέου σε πλήρη ισχύ.»

Το ενωσιακό δίκαιο

Η οδηγία 2005/85/EK

- 5 Η οδηγία 2005/85/EK του Συμβουλίου, της 1ης Δεκεμβρίου 2005, σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές για τις διαδικασίες με τις οποίες τα κράτη μέλη χορηγούν και ανακαλούν το καθεστώς του πρόσφυγα (ΕΕ 2005, L 326, σ. 13), καταργήθηκε με την οδηγία 2013/32. Το άρθρο 30 της οδηγίας 2005/85, το οποίο έφερε τον τίτλο «Εθνικός χαρακτηρισμός τρίτων χωρών ως ασφαλών χωρών καταγωγής», προέβλεπε στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Υπό την επιφύλαξη του άρθρου 29, τα κράτη μέλη μπορούν να διατηρούν ή να θεσπίζουν νομοθεσία που προβλέπει, σύμφωνα με το παράρτημα II, τον εθνικό χαρακτηρισμό τρίτων χωρών εκτός από εκείνες που περιλαμβάνονται στο ελάχιστο κοινό κατάλογο ως ασφαλών χωρών καταγωγής για την εξέταση αιτήσεων ασύλου. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει το χαρακτηρισμό τμήματος χώρας ως ασφαλούς εφόσον στο τμήμα αυτό πληρούνται οι όροι του παραρτήματος II.»

- 6 Το άρθρο 31 της ίδιας οδηγίας, το οποίο έφερε τον τίτλο «Έννοια της ασφαλούς χώρας καταγωγής», όριζε στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Τρίτη χώρα που έχει χαρακτηριστεί ως ασφαλής χώρα καταγωγής σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 29 ή του άρθρου 30 μπορεί, έπειτα από ατομική εξέταση της αίτησης, να θεωρηθεί ως ασφαλής χώρα καταγωγής για συγκεκριμένο αιτούντα άσυλο μόνο εφόσον ο αιτών:

α) έχει την ιθαγένεια της χώρας αυτής, ή

β) είναι ανιθαγενής και είχε προηγουμένως τη συνήθη διαμονή του στην εν λόγω χώρα,

και δεν έχει προβάλει σοβαρούς λόγους για να θεωρηθεί ότι η χώρα δεν είναι ασφαλής χώρα καταγωγής στη συγκεκριμένη περίπτωση του όσον αφορά το χαρακτηρισμό του ως πρόσφυγα σύμφωνα με την οδηγία 2004/83/EK [του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για θέσπιση ελάχιστων απαιτήσεων για την αναγνώριση και το καθεστώς των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως προσφύγων ή ως προσώπων που χρήζουν διεθνούς προστασίας για άλλους λόγους (ΕΕ 2004, L 304, σ. 12)].»

- 7 Το παράρτημα II της εν λόγω οδηγίας, το οποίο έφερε τον τίτλο «Χαρακτηρισμός των ασφαλών χωρών καταγωγής κατά την έννοια του άρθρου 29 και του άρθρου 30, παράγραφος 1», όριζε τα κριτήρια για τον χαρακτηρισμό μιας τρίτης χώρας ως ασφαλούς χώρας καταγωγής.

Η οδηγία 2011/95/ΕΕ

- 8 Η οδηγία 2011/95/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, σχετικά με τις απαιτήσεις για την αναγνώριση των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας, για ένα ενιαίο καθεστώς για τους πρόσφυγες ή για τα άτομα που δικαιούνται επικουρική προστασία και για το περιεχόμενο της παρεχόμενης προστασίας (ΕΕ 2011, L 337, σ. 9), ορίζει στο άρθρο 9, που φέρει τον τίτλο «Πράξεις δίωξης», τα εξής:

«1. Μία πράξη για να θεωρηθεί ως πράξη δίωξης κατά την έννοια του άρθρου 1Α της σύμβασης της Γενεύης πρέπει:

- α) να είναι αρκούντως σοβαρή λόγω της φύσης ή της επανάληψής της ώστε να συνιστά σοβαρή παραβίαση βασικών ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ειδικά των δικαιωμάτων από τα οποία δεν χωρεί παρέκκλιση βάσει του άρθρου 15, παράγραφος 2, της [ΕΣΔΑ]· ή
- β) να αποτελεί σώρευση διαφόρων μέτρων συμπεριλαμβανομένων παραβιάσεων ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η οποία να είναι αρκούντως σοβαρή ούτως ώστε να θίγεται ένα άτομο κατά τρόπο αντίστοιχο με τον αναφερόμενο στο στοιχείο α).

2. Οι πράξεις που μπορούν να χαρακτηρισθούν ως πράξεις δίωξης σύμφωνα με την παράγραφο 1 μπορούν μεταξύ άλλων να έχουν τη μορφή:

- α) πράξεων σωματικής ή ψυχικής βίας, συμπεριλαμβανομένων πράξεων σεξουαλικής βίας·
- β) νομικών, διοικητικών, αστυνομικών ή/και δικαστικών μέτρων, τα οποία εισάγουν διακρίσεις αφ' εαυτά ή εφαρμόζονται κατά τρόπο μεροληπτικό·
- γ) ποινικής δίωξης ή επιβολής ποινής η οποία είναι δυσανάλογη ή μεροληπτική·
- δ) άρνησης ένδικων [βοηθημάτων] με αποτέλεσμα την επιβολή δυσανάλογης ή μεροληπτικής ποινής·
- ε) ποινικής δίωξης ή επιβολής ποινής για την άρνηση εκπλήρωσης στρατιωτικής θητείας σε σύρραξη, εάν η εκπλήρωση της στρατιωτικής θητείας θα συμπεριλάμβανε εγκλήματα ή πράξεις που εμπίπτουν στους λόγους εξαιρέσης που προβλέπονται στο άρθρο 12, παράγραφος 2·

στ) πράξεων που στοχεύουν το φύλο ή τα παιδιά.

3. Σύμφωνα με το άρθρο 2 στοιχείο δ) πρέπει να υπάρχει συσχετισμός μεταξύ των λόγων που αναφέρονται στο άρθρο 10 και των πράξεων δίωξης όπως ορίζονται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου ή της έλλειψης προστασίας κατά των πράξεων αυτών.»

Η οδηγία 2013/32

9 Οι αιτιολογικές σκέψεις 18 και 20 της οδηγίας 2013/32 έχουν ως εξής:

«(18) Είναι προς το συμφέρον τόσο των κρατών μελών όσο και των αιτούντων διεθνή προστασία να λαμβάνεται απόφαση επί των αιτήσεων το συντομότερο δυνατό, με την επιφύλαξη της διεξαγωγής κατάλληλης και πλήρους εξέτασης.

[...]

(20) Σε αυστηρά καθορισμένες περιστάσεις, όταν η αίτηση είναι πιθανώς αβάσιμη ή όταν υπάρχουν σοβαρές ανησυχίες σχετικά με την εθνική ασφάλεια ή τη δημόσια τάξη, τα κράτη μέλη θα πρέπει να μπορούν να επιταχύνουν τη διαδικασία εξέτασης, ιδίως με την πρόβλεψη μικρότερων αλλά εύλογων προθεσμιών για ορισμένα διαδικαστικά βήματα, με την επιφύλαξη διεξαγωγής επαρκούς και πλήρους εξέτασης και εφόσον ο αιτών έχει πραγματικά πρόσβαση σε βασικές αρχές και εγγυήσεις που προβλέπει η παρούσα οδηγία.»

10 Το άρθρο 31 της οδηγίας αυτής, που φέρει τον τίτλο «Διαδικασία εξέτασης», προβλέπει στην παράγραφο 8 τα εξής:

«Τα κράτη μέλη μπορούν να ορίσουν ότι μια διαδικασία εξέτασης σύμφωνα με τις βασικές αρχές και εγγυήσεις του κεφαλαίου II μπορεί να επιταχυνθεί και/ή να διενεργηθεί στα σύνορα ή σε ζώνες διέλευσης σύμφωνα με το άρθρο 43, εφόσον:

[...]

β) ο αιτών προέρχεται από ασφαλή χώρα καταγωγής κατά την έννοια της οδηγίας αυτής: [...]

[...]».

11 Το άρθρο 32 της οδηγίας 2013/32, που φέρει τον τίτλο «Αβάσιμες αιτήσεις», έχει ως εξής:

«1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 27, τα κράτη μέλη μπορούν να απορρίψουν αίτηση ως αβάσιμη εφόσον η αποφαινόμενη αρχή διαπιστώσει ότι ο αιτών δεν πληροί τις προϋποθέσεις για χορήγηση καθεστώτος διεθνούς προστασίας δυνάμει της οδηγίας [2011/95].

2. Στις περιπτώσεις αβάσιμων αιτήσεων για τις οποίες ισχύουν οποιεσδήποτε από τις περιστάσεις που απαριθμούνται στο άρθρο 31, παράγραφος 8, τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να θεωρούν μια αίτηση προδήλως αβάσιμη, εφόσον λαμβάνει το χαρακτηρισμό αυτό στην εθνική νομοθεσία.»

- 12 Το άρθρο 36 της οδηγίας 2013/32, που φέρει τον τίτλο «Έννοια της ασφαλούς χώρας καταγωγής», ορίζει τα εξής:

«1. Τρίτη χώρα που έχει χαρακτηριστεί ως ασφαλής χώρα καταγωγής σύμφωνα με την παρούσα οδηγία μπορεί, έπειτα από ατομική εξέταση της αίτησης, να θεωρηθεί ως ασφαλής χώρα καταγωγής για συγκεκριμένο αιτούντα μόνο εφόσον ο αιτών:

α) έχει την ιθαγένεια της χώρας αυτής· ή

β) είναι ανιθαγενής και είχε προηγουμένως τη συνήθη διαμονή του στην εν λόγω χώρα

και δεν έχει προβάλει σοβαρούς λόγους για να θεωρηθεί ότι η χώρα δεν είναι ασφαλής χώρα καταγωγής υπό τις συγκεκριμένες συνθήκες στις οποίες ευρίσκεται και όσον αφορά τον χαρακτηρισμό του ως δικαιούχου διεθνούς προστασίας σύμφωνα με την οδηγία [2011/95].

2. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν στην εθνική νομοθεσία τους περαιτέρω κανόνες και λεπτομερείς διατάξεις για την εφαρμογή της έννοιας της ασφαλούς [χώρας καταγωγής].»

- 13 Το άρθρο 37 της οδηγίας αυτής, που φέρει τον τίτλο «Εθνικός χαρακτηρισμός τρίτων χωρών ως ασφαλών χωρών καταγωγής», προβλέπει τα εξής:

«1. Τα κράτη μέλη μπορούν να διατηρούν ή να θεσπίζουν νομοθεσία που προβλέπει, σύμφωνα με το παράρτημα I, τον εθνικό χαρακτηρισμό ασφαλών χωρών καταγωγής για την εξέταση αιτήσεων διεθνούς προστασίας.

2. Τα κράτη μέλη επανεξετάζουν τακτικά την κατάσταση στις τρίτες χώρες που χαρακτηρίζονται ασφαλείς χώρες καταγωγής σύμφωνα με το παρόν άρθρο.

3. Η αξιολόγηση του κατά πόσον μια τρίτη χώρα είναι ασφαλής χώρα καταγωγής σύμφωνα με το παρόν άρθρο βασίζεται σε σειρά πηγών πληροφοριών, περιλαμβανομένων ειδικότερα πληροφοριών από άλλα κράτη μέλη, την [Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο (ΕΥΥΑ)], την [Υπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους πρόσφυγες (UNHCR)], το Συμβούλιο της Ευρώπης και άλλους σχετικούς διεθνείς οργανισμούς.

4. Τα κράτη μέλη κοινοποιούν στην [Ευρωπαϊκή] Επιτροπή τις χώρες που χαρακτηρίζονται ως ασφαλείς χώρες καταγωγής βάσει του παρόντος άρθρου.»

- 14 Το άρθρο 43 της εν λόγω οδηγίας, που φέρει τον τίτλο «Διαδικασίες στα σύνορα», ορίζει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν διαδικασίες, σύμφωνα με τις βασικές αρχές και εγγυήσεις του κεφαλαίου II, προκειμένου να αποφασίζουν, στα σύνορα ή τις ζώνες διέλευσης των κρατών μελών, σχετικά με:

[...]

β) την ουσία μιας αίτησης σε διαδικασία δυνάμει του άρθρου 31, παράγραφος 8.»

- 15 Το άρθρο 46 της οδηγίας 2013/32, που φέρει τον τίτλο «Δικαίωμα πραγματικής προσφυγής», προβλέπει τα εξής:

«1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι αιτούντες να έχουν δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου κατά των ακόλουθων αποφάσεων:

α) απόφαση επί της αιτήσεως διεθνούς προστασίας, περιλαμβανομένων των αποφάσεων:

- i) με τις οποίες κρίνουν αίτηση ως αβάσιμη όσον αφορά το καθεστώς του πρόσφυγα και/ή το καθεστώς επικουρικής προστασίας,

[...]

- iii) που λαμβάνονται στα σύνορα ή τις ζώνες διέλευσης κράτους μέλους όπως περιγράφεται στο άρθρο 43, παράγραφος 1,

[...]

3. Προκειμένου να τηρούν τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 1, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε η πραγματική προσφυγή να εξασφαλίζει πλήρη και ex nunc εξέταση τόσο των πραγματικών όσο και των νομικών ζητημάτων, ιδίως, κατά περίπτωση, εξέταση των αναγκών διεθνούς προστασίας σύμφωνα με την οδηγία [2011/95], τουλάχιστον κατά τις διαδικασίες [εκδίκασης] ένδικου [βοηθήματος] ενώπιον πρωτοβάθμιου δικαστηρίου.

[...]

5. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 6, τα κράτη μέλη επιτρέπουν στους αιτούντες να παραμείνουν στο έδαφός τους μέχρι να λήξει η προθεσμία εντός της οποίας μπορούν να ασκήσουν το δικαίωμά τους σε πραγματική προσφυγή και, σε περίπτωση άσκησης εντός της προθεσμίας του εν λόγω δικαιώματος, εν αναμονή της έκβασης της προσφυγής.

6. Σε περίπτωση απόφασης:

- α) με την οποία κρίνεται μια αίτηση προδήλως αβάσιμη, σύμφωνα με το άρθρο 32, παράγραφος 2, ή αβάσιμη μετά την εξέταση, σύμφωνα με το άρθρο 31, παράγραφος 8, εξαιρουμένων των περιπτώσεων κατά τις οποίες οι αποφάσεις βασίζονται στις περιστάσεις του άρθρου 31, παράγραφος 8, στοιχείο η'.

[...]

η δυνατότητα παραμονής του αιτούντος στο έδαφος του κράτους μέλους κρίνεται από δικαστήριο είτε με αίτημα του ενδιαφερόμενου αιτούντος είτε αυτεπάγγελα, εάν η εν λόγω απόφαση έχει ως αποτέλεσμα την παύση ισχύος του δικαιώματος παραμονής του αιτούντος στο κράτος μέλος και εφόσον, σε τέτοιες περιπτώσεις, το δικαίωμα παραμονής στο κράτος μέλος εν αναμονή της έκβασης της προσφυγής δεν προβλέπεται από το εθνικό δίκαιο.

[...]»

- 16 Το άρθρο 53 της οδηγίας αυτής, που φέρει τον τίτλο «Κατάργηση», ορίζει τα εξής:

«Η οδηγία [2005/85] καταργείται για τα κράτη μέλη που δεσμεύονται από την παρούσα οδηγία από την 21η Ιουλίου 2015, [...]

Οι παραπομπές στην καταργούμενη οδηγία θεωρούνται ότι γίνονται στην παρούσα οδηγία και διαβάζονται σύμφωνα με τον πίνακα αντιστοιχίας που εμφανίζεται στο παράρτημα III.»

- 17 Το παράρτημα I της εν λόγω οδηγίας, που φέρει τον τίτλο «Χαρακτηρισμός των ασφαλών χωρών καταγωγής κατά την έννοια του άρθρου 37, παράγραφος 1», έχει ως εξής:

«Μια χώρα θεωρείται ως ασφαλής χώρα καταγωγής εάν, βάσει της νομικής κατάστασης, της εφαρμογής του δικαίου στο πλαίσιο δημοκρατικού συστήματος και των γενικών πολιτικών συνθηκών, καταδεικνύεται σαφώς ότι γενικά και μόνιμα δεν υφίσταται δίωξη όπως ορίζεται στο άρθρο 9 της οδηγίας [2011/95] ούτε βασανιστήρια ή απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση ή τιμωρία ούτε απειλή που προκύπτει από τη χρήση αδιάκριτης βίας σε καταστάσεις διεθνούς ή εσωτερικής ένοπλης σύγκρουσης.

Κατά την εκτίμηση αυτή λαμβάνεται μεταξύ άλλων υπόψη ο βαθμός στον οποίο παρέχεται προστασία κατά της δίωξης ή της κακομεταχείρισης με τα εξής:

- α) σχετικές νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις της χώρας και τρόπος εφαρμογής τους·
- β) τήρηση των δικαιωμάτων και των ελευθεριών που ορίζονται στην [ΕΣΔΑ] και/ή στο διεθνές σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα [, που εγκρίθηκε από τη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών στις 16 Δεκεμβρίου 1966 και τέθηκε σε ισχύ στις 23 Μαρτίου 1976,] και/ή στη σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά των βασανιστηρίων, ιδίως δε των δικαιωμάτων από τα οποία δεν χωρεί παρέκκλιση δυνάμει του άρθρου 15, παράγραφος 2, της [ΕΣΔΑ]·
- γ) τήρηση της αρχής της μη επαναπροώθησης σύμφωνα με τη σύμβαση της Γενεύης·
- δ) πρόβλεψη μηχανισμού πραγματικής προσφυγής κατά των παραβιάσεων των εν λόγω δικαιωμάτων και ελευθεριών.»

Ο κανονισμός (ΕΕ) 2024/1348

- 18 Το άρθρο 61 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1348 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, για τη θέσπιση κοινής διαδικασίας διεθνούς προστασίας στην Ένωση και την κατάργηση της οδηγίας 2013/32/ΕΕ (ΕΕ L, 2024/1348), που φέρει τον τίτλο «Έννοια της ασφαλούς χώρας καταγωγής», ορίζει στην παράγραφο 2 τα εξής:

«Ο χαρακτηρισμός τρίτης χώρας ως ασφαλούς χώρας καταγωγής τόσο σε ενωσιακό όσο και σε εθνικό επίπεδο μπορεί να γίνει με εξαιρέσεις για συγκεκριμένα τμήματα του εδάφους της ή για σαφώς αναγνωρίσιμες κατηγορίες προσώπων.»

- 19 Το άρθρο 78 της εν λόγω οδηγίας, που φέρει τον τίτλο «Κατάργηση», προβλέπει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Η οδηγία [2013/32] καταργείται από την ημερομηνία που αναφέρεται στο άρθρο 79, παράγραφος 2, με την επιφύλαξη του άρθρου 79, παράγραφος 3.»

- 20 Το άρθρο 79 της εν λόγω οδηγίας, που φέρει τον τίτλο «Έναρξη ισχύος και εφαρμογή», προβλέπει στις παραγράφους 2 και 3 τα εξής:

«2. Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται από τις 12 Ιουνίου 2026.

3. Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται στη διαδικασία χορήγησης καθεστώτος διεθνούς προστασίας σε σχέση με αιτήσεις που κατατίθενται από τις 12 Ιουνίου 2026. Οι αιτήσεις διεθνούς προστασίας που κατατίθενται πριν από την ημερομηνία αυτή διέπονται από την οδηγία [2013/32]. Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται στη διαδικασία ανάκλησης του καθεστώτος διεθνούς προστασίας όταν η εξέταση για την ανάκληση του καθεστώτος διεθνούς προστασίας άρχισε από τις 12 Ιουνίου 2026. Όταν η εξέταση για την ανάκληση του καθεστώτος διεθνούς προστασίας άρχισε πριν από τις 12 Ιουνίου 2026, η διαδικασία ανάκλησης του καθεστώτος διεθνούς προστασίας διέπεται από την οδηγία [2013/32].»

Το τσεχικό δίκαιο

Ο νόμος περί ασύλου

- 21 Το άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχεία b και k, του zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (νόμου 325/1999 περί ασύλου), όπως ίσχυε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της διαφοράς της κύριας δίκης (στο εξής: νόμος περί ασύλου), ορίζει τα εξής:

«Για τους σκοπούς του παρόντος νόμου, ορίζεται ως

[...]

β) αιτών διεθνή προστασία, ο αλλοδαπός που έχει υποβάλει στην Τσεχική Δημοκρατία αίτηση διεθνούς προστασίας επί της οποίας δεν έχει ακόμη εκδοθεί αμετάκλητη απόφαση. Ο αλλοδαπός έχει επίσης την ιδιότητα του αιτούντος διεθνή προστασία ενόσω τρέχει η προθεσμία για την άσκηση προσφυγής του άρθρου 32 [του νόμου περί ασύλου] και κατά τη διάρκεια της ένδικης διαδικασίας επί της προσφυγής κατά της απόφασης του Υπουργείου σύμφωνα με τον [zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (νόμο 150/2002 – κώδικας διοικητικής δικονομίας), όπως ίσχυε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της διαφοράς της κύριας δίκης (στο εξής: κώδικας διοικητικής δικονομίας)] αν η εν λόγω προσφυγή έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα, ή έως ότου το περιφερειακό δικαστήριο εκδώσει απόφαση που δεν αναγνωρίζει το ανασταλτικό αποτέλεσμα, αν ο αλλοδαπός έχει ζητήσει να του αναγνωρισθεί τέτοιο αποτέλεσμα. [...]

[...]

κ) ασφαλής χώρα καταγωγής, το κράτος του οποίου είναι πολίτης ο αλλοδαπός, ή, σε περίπτωση που πρόκειται για ανιθαγενή, το κράτος της τελευταίας μόνιμης κατοικίας του,

1. στο οποίο γενικά και μόνιμα δεν υφίσταται δίωξη, ούτε βασανιστήρια ή απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση ή τιμωρία, ούτε απειλή που προκύπτει από τη χρήση αδιάκριτης βίας σε καταστάσεις διεθνούς ή εσωτερικής ένοπλης σύγκρουσης,
2. το οποίο ούτε οι πολίτες του ούτε οι ανιθαγενείς αναγκάζονται να εγκαταλείψουν για τους λόγους που περιγράφονται στο άρθρο 12 ή στο άρθρο 14, στοιχείο a, [του νόμου περί ασύλου],

3. το οποίο έχει επικυρώσει και τηρεί τις διεθνείς συνθήκες για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών, περιλαμβανομένων των διατάξεων που αφορούν το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής, και
4. το οποίο επιτρέπει σε νομικές οντότητες να ασκούν εποπτεία όσον αφορά τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων εντός της επικράτειάς του.

[...]

- 22 Το άρθρο 3d του νόμου αυτού προβλέπει τα εξής:

«1. Ο αιτών διεθνή προστασία έχει το δικαίωμα να παραμείνει εντός της εθνικής επικράτειας [...] Το δικαίωμα παραμονής εντός της εθνικής επικράτειας δεν παρέχει δικαίωμα σε άδεια διαμονής κατά την έννοια του [zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (νόμου 326/1999, περί διαμονής αλλοδαπών στο έδαφος της Τσεχικής Δημοκρατίας και περί τροποποίησης ορισμένων νόμων)]. Το Υπουργείο έχει το δικαίωμα να περιορίσει τη διαμονή του αιτούντος διεθνή προστασία εντός της εθνικής επικράτειας σε ορισμένο μόνο τμήμα της επικράτειας ή στο κέντρο υποδοχής της ζώνης διέλευσης διεθνούς αεροδρομίου εάν στον αιτούντα δεν έχει επιτραπεί η είσοδος στην εθνική επικράτεια.

2. Εφόσον ο αιτών διεθνή προστασία δεν είναι πρόσωπο που έχει επανειλημμένως υποβάλει αίτηση διεθνούς προστασίας, η διαμονή του εντός της εθνικής επικράτειας δεν μπορεί να τερματιστεί βάσει διοικητικής ή δικαστικής απόφασης [...]».

- 23 Το άρθρο 16, παράγραφοι 2 και 3, του εν λόγω νόμου έχει ως εξής:

«2. Απορρίπτεται επίσης ως προδήλως αβάσιμη η αίτηση διεθνούς προστασίας προσώπου προερχόμενου από κράτος το οποίο θεωρείται από την Τσεχική Δημοκρατία ως ασφαλής χώρα καταγωγής, εκτός αν το πρόσωπο αυτό αποδεικνύει ότι, στην περίπτωση του, το εν λόγω κράτος δεν μπορεί να θεωρηθεί ως ασφαλής χώρα καταγωγής.

3. Εφόσον συντρέχουν λόγοι απόρριψης της αίτησης διεθνούς προστασίας ως προδήλως αβάσιμης, δεν χρειάζεται να εξετάζεται κατά πόσον ο αιτών διεθνή προστασία πληροί τις προϋποθέσεις για τη χορήγηση ασύλου κατά τα άρθρα 13 και 14 ή για τη χορήγηση επικουρικής προστασίας κατά το άρθρο 14b. Εφόσον συντρέχουν λόγοι απόρριψης της αίτησης διεθνούς προστασίας ως προδήλως αβάσιμης κατ' εφαρμογήν της παραγράφου 2, δεν χρειάζεται να εξετάζεται ούτε κατά πόσον ο αιτών διεθνή προστασία επικαλείται περιστάσεις που μαρτυρούν ότι θα μπορούσε να εκτεθεί σε δίωξη για τους λόγους που αναφέρονται στο άρθρο 12 ή ότι κινδυνεύει να υποστεί σοβαρή βλάβη κατά την έννοια του άρθρου 14a.»

- 24 Το άρθρο 32, παράγραφος 2, του νόμου περί ασύλου έχει ως εξής:

«Η άσκηση προσφυγής [...] έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα, εξαιρουμένης [...] της προσφυγής κατά απόφασης που έχει εκδοθεί δυνάμει του άρθρου 16, παράγραφος 2 [...]».

- 25 Το άρθρο 85b, παράγραφος 1, του νόμου αυτού ορίζει τα εξής:

«Κατόπιν [...] απόφασης που απορρίπτει αίτηση διεθνούς προστασίας ως προδήλως αβάσιμη, εφόσον η απόφαση αυτή δεν έχει ακυρωθεί από δικαστήριο, ή κατόπιν απόφασης περιφερειακού δικαστηρίου που δεν αναγνωρίζει ανασταλτικό αποτέλεσμα, εφόσον τούτο έχει ζητηθεί, το Υπουργείο εκδίδει αυτεπαγγέλτως διαταγή περί απομάκρυνσης του αλλοδαπού η οποία ισχύει το πολύ για ένα μήνα,

εκτός αν εφαρμοστούν τα προβλεπόμενα στον [νόμο 326/1999, περί διαμονής αλλοδαπών στο έδαφος της Τσεχικής Δημοκρατίας και περί τροποποίησης ορισμένων νόμων] [...]».

- 26 Το άρθρο 86, παράγραφος 4, του εν λόγω νόμου προβλέπει τα εξής:

«Το Υπουργείο καταρτίζει με απόφαση τον κατάλογο των ασφαλών χωρών καταγωγής, [...] Αναθεωρεί τους καταλόγους χωρών που καταρτίζονται με απόφαση τουλάχιστον άπαξ ετησίως.»

Η απόφαση 328/2015, περί εφαρμογής των διατάξεων του νόμου περί ασύλου και του νόμου περί προσωρινής προστασίας αλλοδαπών

- 27 Το άρθρο 2, σημείο 15, της la vyhláška č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců (απόφασης 328/2015, περί εφαρμογής των διατάξεων του νόμου περί ασύλου και του νόμου περί προσωρινής προστασίας αλλοδαπών) ορίζει τα εξής:

«Η Τσεχική Δημοκρατία θεωρεί ως ασφαλή χώρα καταγωγής [...] τη Μολδαβία, εξαιρουμένης της Υπερδνειστερίας, [...]».

Ο κώδικας διοικητικής δικονομίας

- 28 Το άρθρο 75, παράγραφος 2, του κώδικα διοικητικής δικονομίας ορίζει τα εξής:

«Το δικαστήριο ελέγχει την προσβαλλόμενη απόφαση μέσα στα όρια της προσφυγής, τα οποία προσδιορίζονται από τους λόγους και το αίτημά της. [...]»

- 29 Το άρθρο 76, παράγραφος 1, του κώδικα διοικητικής δικονομίας προβλέπει τα εξής:

«Το δικαστήριο ακυρώνει με απόφασή του, χωρίς επ' ακροατηρίου συζήτηση, την προσβαλλόμενη απόφαση λόγω διαδικαστικών πλημμελειών

α) όταν είναι αδύνατον να γίνει έλεγχος διότι η απόφαση είναι ακατανόητη ή ανατιολόγητη,

β) διότι τα πραγματικά περιστατικά στα οποία στηρίχθηκε η διοικητική αρχή για να εκδώσει την προσβαλλόμενη απόφαση δεν αντιστοιχούν στον φάκελο ή δεν ευρίσκουν έρεισμα σε αυτόν ή πρέπει να συμπληρωθούν ουσιωδώς ή σε μεγάλη έκταση,

γ) λόγω ουσιώδους παράβασης των διατάξεων που διέπουν τη διαδικασία ενώπιον της διοικητικής αρχής, αν υπάρχει κίνδυνος να εκδοθεί λόγω της παράβασης αυτής παράνομη απόφαση επί της ουσίας.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 30 Στις 9 Φεβρουαρίου 2022 ο CV, Μολδαβός υπήκοος, υπέβαλε στην Τσεχική Δημοκρατία αίτηση διεθνούς προστασίας. Στο πλαίσιο της αίτησης αυτής, δήλωσε ότι το 2015 είχε γίνει μάρτυρας ενός ατυχήματος στη Μολδαβία, κατά το οποίο ο οδηγός ενός αυτοκινήτου είχε παρασύρει θανάσιμα έναν πεζό, τρεπόμενος εν συνεχεία σε φυγή. Την ίδια νύχτα, στην οικία του CV εμφανίστηκαν άτομα τα οποία τον οδήγησαν σε ένα δάσος και του επιτέθηκαν.

- 31 Ο CV διέφυγε και μπόρεσε να κρυφτεί σε φίλους του. Δύο ημέρες αργότερα επέστρεψε στην οικία του και διαπίστωσε τον εμπρησμό της. Κατόπιν αυτού, έφυγε κρυφά από τη Μολδαβία και εισήλθε στην Τσεχία με πλαστό ρουμανικό διαβατήριο που του προμήθευσε γνωστός του. Το 2016 και το 2019 ο CV επέστρεψε στη Μολδαβία, προσπαθώντας να μην τον αντιληφθεί κανείς πέραν των εξαδέλφων του.
- 32 Προς στήριξη της αίτησής του για την παροχή διεθνούς προστασίας, ο CV επικαλέστηκε τις απειλές που δέχεται στη Μολδαβία από άτομα τα οποία δεν έχουν μπορέσει να εντοπίσουν οι αστυνομικές αρχές. Δήλωσε επίσης ότι δεν επιθυμούσε να επιστρέψει στην περιοχή καταγωγής του εξαιτίας της εισβολής της Ρωσικής Ομοσπονδίας στην Ουκρανία.
- 33 Με απόφαση της 8ης Μαρτίου 2022 (στο εξής: απορριπτική απόφαση), το Υπουργείο Εσωτερικών απέρριψε την αίτηση αυτή ως προδήλως αβάσιμη, κατά την έννοια του άρθρου 16, παράγραφος 2, του νόμου περί ασύλου, με βάση τα στοιχεία που είχε συγκεντρώσει σχετικά με την πολιτική κατάσταση και την κατάσταση από πλευράς ασφαλείας στη Μολδαβία καθώς και σχετικά με τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην τρίτη αυτή χώρα. Ιδίως το Υπουργείο Εσωτερικών επισήμανε ότι, δυνάμει του άρθρου 2 της απόφασης 328/2015, περί εφαρμογής των διατάξεων του νόμου περί ασύλου και του νόμου περί προσωρινής προστασίας αλλοδαπών, η Τσεχική Δημοκρατία θεωρεί τη Δημοκρατία της Μολδαβίας, εξαιρουμένης της Υπερδνειστερίας, ως «ασφαλή χώρα καταγωγής», ενώ ο CV δεν είχε κατορθώσει να αποδείξει ότι τούτο δεν ίσχυε στην ιδιαίτερη περίπτωση του.
- 34 Ο CV προσέβαλε την απόφαση αυτή ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, Krajský soud v Brně (περιφερειακού δικαστηρίου Μπρνο, Τσεχική Δημοκρατία). Ενώπιον του δικαστηρίου αυτού, ο CV επαναλαμβάνει κατ' ουσίαν τα στοιχεία που επικαλέστηκε προς στήριξη της αίτησής του για την παροχή διεθνούς προστασίας και υποστηρίζει ότι, ενώ το εν λόγω Υπουργείο έπρεπε να είχε λάβει υπόψη όλες τις σχετικές πληροφορίες και να εκτιμήσει σφαιρικά την αίτηση, έλαβε υπόψη του ως μόνο καθοριστικό στοιχείο το γεγονός ότι ο CV κατάγεται από τη Δημοκρατία της Μολδαβίας.
- 35 Ενώπιον του εν λόγω δικαστηρίου, το Υπουργείο Εσωτερικών διευκρινίζει ότι δεν αγνόησε την κατάσταση την οποία προκάλεσε η σύγκρουση που πυροδότησε η εισβολή της Ρωσικής Ομοσπονδίας στην Ουκρανία. Εντούτοις, κατά την ημερομηνία έκδοσης της εν λόγω απόφασης, σε καμία έκθεση δεν αναφερόταν ότι η σύγκρουση αυτή είχε επεκταθεί πέραν των ορίων της Ουκρανίας ή ότι το Υπουργείο αυτό έπρεπε να αναθεωρήσει, επί τα βελτίω ή επί τα χείρω, το περιεχόμενο των πληροφοριών που είχαν συγκεντρωθεί σχετικά με τη Δημοκρατία της Μολδαβίας.
- 36 Επιπλέον, το ίδιο δικαστήριο αναφέρει ότι το εν λόγω Υπουργείο αναγνώρισε την ύπαρξη θεμελιωδών ελλείψεων όσον αφορά την τήρηση του νόμου στη Μολδαβία, ιδίως στον τομέα της δικαιοσύνης, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να αποκλειστεί η ύπαρξη περιπτώσεων πράξεων δίωξης, κατά την έννοια του άρθρου 9 της οδηγίας 2011/95. Κατά το Υπουργείο, υφίσταται ιδίως κίνδυνος δυσανάλογων ή μεροληπτικών ποινικών διώξεων ή καταδικών που πλήττουν σε μεγάλο βαθμό τους πολιτικούς αντιφρονούντες, τους δικηγόρους τους, τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ή τους ακτιβιστές της κοινωνίας των πολιτών. Ωστόσο, το Υπουργείο Εσωτερικών έκρινε ότι ο CV δεν ανήκει σε καμία από τις κατηγορίες αυτές. Ακόμη, ο CV δεν δήλωσε ότι είχε αντιμετωπίσει προβλήματα με τους κρατικούς θεσμούς της Μολδαβίας.

- 37 Στις 9 Μαΐου 2022 το αιτούν δικαστήριο δέχθηκε το αίτημα του CV να αναγνωριστεί ανασταλτικό αποτέλεσμα στην προσφυγή του κατά της απορριπτικής απόφασης, κάνοντας δεκτό το επιχείρημά του ότι το να ευδοκιμήσει η προσφυγή του αφού ο ίδιος θα είχε αναχωρήσει από το τσεχικό έδαφος δεν θα είχε για τον ίδιο παρά μόνον τυπικά αποτελέσματα, δεδομένου ότι, στη Μολδαβία, ήταν εκτεθειμένος στον κίνδυνο να υποστεί σοβαρή βλάβη από τα πρόσωπα που του είχαν επιτεθεί εκεί κατά το παρελθόν. Επιπλέον, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι έλαβε υπόψη το γεγονός ότι, στις 28 Απριλίου 2022, η Δημοκρατία της Μολδαβίας αποφάσισε, εξαιτίας της εισβολής της Ρωσικής Ομοσπονδίας στην Ουκρανία, να παρατείνει την άσκηση του δικαιώματος που αντλεί από το άρθρο 15 της ΕΣΔΑ, δυνάμει του οποίου μπορεί να παρεκκλίνει από τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την εν λόγω Σύμβαση και το οποίο είχε επικαλεστεί στις 25 Φεβρουαρίου 2022 λόγω της ενεργειακής κρίσης την οποία διερχόταν.
- 38 Δεδομένου ότι η αίτηση του CV για την παροχή διεθνούς προστασίας απορρίφθηκε βάσει μεταξύ άλλων του γεγονότος ότι η Τσεχική Δημοκρατία χαρακτήρισε τη Δημοκρατία της Μολδαβίας ως ασφαλή χώρα καταγωγής, εξαιρουμένης της Υπερδνειστερίας, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται, πρώτον, σχετικά με την έννοια της «ασφαλούς χώρας καταγωγής» και, υπό το πρίσμα ιδίως του άρθρου 37 της οδηγίας 2013/32 και του παραρτήματος I της οδηγίας αυτής, σχετικά με τα κριτήρια χαρακτηρισμού μιας τρίτης χώρας ως ασφαλούς χώρας καταγωγής.
- 39 Αφενός, διερωτάται αν μια τρίτη χώρα παύει να μπορεί να χαρακτηριστεί ως ασφαλής χώρα καταγωγής στην περίπτωση που επικαλείται το δικαίωμα παρέκκλισης του άρθρου 15 της ΕΣΔΑ.
- 40 Αφετέρου, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν το δίκαιο της Ένωσης αντιτίθεται στον εκ μέρους κράτους μέλους χαρακτηρισμό τρίτης χώρας ως ασφαλούς χώρας καταγωγής, εξαιρουμένων ορισμένων τμημάτων του εδάφους της. Συναφώς, επισημαίνει ότι η ευχέρεια διενέργειας ενός τέτοιου μερικού χαρακτηρισμού, την οποία προέβλεπε το άρθρο 30 της οδηγίας 2005/85, οδηγίας την οποία κατήργησε η οδηγία 2013/32, δεν προβλέπεται πλέον στο άρθρο 37 της οδηγίας 2013/32. Επιπλέον, το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι η έννοια της «ασφαλούς χώρας καταγωγής» έχει ως σκοπό να απλουστεύσει τη διαδικασία εξέτασης των αιτήσεων διεθνούς προστασίας, η δε απλούστευση αυτή δικαιολογείται μόνον ως προς τις τρίτες χώρες οι υπήκοοι των οποίων είναι πράγματι ελάχιστα πιθανό να υποχρεωθούν να αναζητήσουν διεθνή προστασία ή επικουρική προστασία. Τούτο όμως ισχύει μόνο για τις τρίτες χώρες που πληρούν τα κριτήρια του παραρτήματος I της οδηγίας 2013/32 σε ολόκληρη την επικράτειά τους.
- 41 Δεύτερον, σε περίπτωση που γίνει δεκτό ότι τρίτη χώρα η οποία έχει ασκήσει το δικαίωμα παρέκκλισης του άρθρου 15 της ΕΣΔΑ δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως ασφαλής χώρα καταγωγής ή ότι ένας τέτοιος χαρακτηρισμός δεν μπορεί να εξαιρεί ένα τμήμα του εδάφους της οικείας τρίτης χώρας, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται σχετικά με την έκταση του ελέγχου που οφείλει να ασκήσει συναφώς, δυνάμει του άρθρου 46, παράγραφος 3, της οδηγίας 2013/32, διάταξης η οποία δεν έχει μεταφερθεί στο τσεχικό δίκαιο, αλλά έχει κατά τις εκτιμήσεις του άμεσο αποτέλεσμα.
- 42 Ειδικότερα, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι οι αιτήσεις διεθνούς προστασίας που υποβάλλονται από υπηκόους τρίτων χωρών χαρακτηριζόμενων ως ασφαλών χωρών καταγωγής μπορούν, όπως συμβαίνει στην περίπτωση της αίτησης την οποία αφορά η εκκρεμής ενώπιόν του διαφορά, να υπάγονται σε ειδικό καθεστώς εξέτασης το οποίο παρέχει μεταξύ άλλων τη δυνατότητα, δυνάμει των διατάξεων της οδηγίας αυτής, εξέτασης των αιτήσεων αυτών με ταχεία διαδικασία και κήρυξής τους, ενδεχομένως, ως προδήλως αβάσιμων. Το εν λόγω δικαστήριο υπογραμμίζει επίσης ότι, υπό τις συνθήκες αυτές, το κράτος μέλος στο οποίο ο αιτών διεθνή

προστασία υπέβαλε τέτοια αίτηση δύναται να μην επιτρέψει στον αιτούντα να παραμείνει στο έδαφός του μέχρις ότου εκδικαστεί η προσφυγή την οποία έχει ασκήσει κατά της απόφασης που απέρριψε την αίτησή του.

- 43 Για τους λόγους αυτούς, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν, σε περίπτωση που δικαστήριο επιλαμβάνεται προσφυγής ασκηθείσας κατά της απόφασης που απορρίπτει αίτηση διεθνούς προστασίας και έχει εκδοθεί στο πλαίσιο ενός τέτοιου καθεστώτος, το δικαστήριο αυτό υποχρεούται, στο πλαίσιο της πλήρους και *ex nunc* εξέτασης τόσο των πραγματικών όσο και των νομικών ζητημάτων η οποία προβλέπεται στο άρθρο 46, παράγραφος 3, της οδηγίας 2013/32, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα του άρθρου 47 του Χάρτη, να εξετάσει την παράβαση των κανόνων που προβλέπει η οδηγία αυτή όσον αφορά τον χαρακτηρισμό τρίτης χώρας ως ασφαλούς χώρας καταγωγής, ακόμη και αν ο αιτών ο οποίος άσκησε την προσφυγή δεν έχει κάνει λόγο για την ως άνω παράβαση.
- 44 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Krajský soud v Brně (περιφερειακό δικαστήριο Μπρνο) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:
- «1) Έχει το κριτήριο του χαρακτηρισμού της χώρας καταγωγής ως ασφαλούς για τους σκοπούς του άρθρου 37, παράγραφος 1, της οδηγίας [2013/32] όπως μνημονεύεται στο παράρτημα I, στοιχείο β', της εν λόγω οδηγίας, κατά το οποίο μια χώρα διασφαλίζει προστασία από διώξεις ή κακομεταχείριση διά του σεβασμού των δικαιωμάτων και των ελευθεριών που ορίζονται στην [ΕΣΔΑ], ιδίως δε των δικαιωμάτων από τα οποία δεν χωρεί παρέκκλιση δυνάμει του άρθρου 15, παράγραφος 2, [της ΕΣΔΑ], την έννοια ότι, εφόσον συγκεκριμένη χώρα παρεκκλίνει από την εφαρμογή των υποχρεώσεων εκ [της ΕΣΔΑ] σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης κατά την έννοια του άρθρου 15 [της ΕΣΔΑ], δεν πληροί πλέον το εν λόγω κριτήριο ώστε να χαρακτηρίζεται ως ασφαλής χώρα καταγωγής;
- 2) Έχουν τα άρθρα 36 και 37 της οδηγίας [2013/32] την έννοια ότι δεν επιτρέπουν τον εκ μέρους κράτους μέλους χαρακτηρισμό τρίτης χώρας ως μόνον εν μέρει ασφαλούς, με ορισμένες εδαφικές εξαιρέσεις για τις οποίες δεν ισχύει το τεκμήριο ότι το εν λόγω τμήμα της χώρας είναι ασφαλές για τον αιτούντα, και ότι, εάν κράτος μέλος χαρακτηρίζει ως ασφαλή χώρα με τέτοιες εδαφικές εξαιρέσεις, τότε η εν λόγω χώρα δεν δύναται να χαρακτηριστεί στο σύνολό της ως ασφαλής χώρα καταγωγής για τους σκοπούς της οδηγίας;
- 3) Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης σε κάποιο από τα ως άνω προδικαστικά ερωτήματα, έχει το άρθρο 46, παράγραφος 3 της οδηγίας [2013/32], ερμηνευόμενο σε συνδυασμό με το άρθρο 47 του [Χάρτη], την έννοια ότι το δικαστήριο που επιλαμβάνεται προσφυγής κατά αποφάσεως διαπιστώνουσας το προδήλως αβάσιμο αιτήσεως, κατά το άρθρο 32, παράγραφος 2, της οδηγίας [2013/32], η οποία έχει εκδοθεί δυνάμει του άρθρου 31, παράγραφος 8, στοιχείο β', της ίδιας [οδηγίας] θα πρέπει να λάβει υπόψη αυτεπαγγέλτως, ακόμη και σε περίπτωση που ο αιτών δεν προβάλλει σχετική αιτίαση, το γεγονός ότι ο χαρακτηρισμός χώρας ως ασφαλούς είναι αντίθετος προς το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τους προμνημονευθέντες λόγους;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου ερωτήματος

- 45 Με το πρώτο ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 37 της οδηγίας 2013/32, ερμηνευόμενο σε συνδυασμό με το παράρτημα I της ίδιας οδηγίας, έχει την έννοια ότι μια τρίτη χώρα παύει να πληροί τα κριτήρια βάσει των οποίων δύναται να χαρακτηριστεί ως ασφαλής χώρα καταγωγής απλώς και μόνο διότι επικαλείται το δικαίωμα παρέκκλισης από τις υποχρεώσεις που προβλέπει η ΕΣΔΑ, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 15 της Σύμβασης αυτής.
- 46 Όπως προκύπτει από τις πληροφορίες τις οποίες παρέσχε το αιτούν δικαστήριο, ο προσφεύγων της κύριας δίκης προσάπτει στο Υπουργείο Εσωτερικών ότι, μολονότι ο ίδιος ανέφερε τις απειλές που δέχεται στη Μολδαβία και δήλωσε ότι δεν επιθυμούσε να επιστρέψει στην περιοχή καταγωγής του εξαιτίας της εισβολής της Ρωσικής Ομοσπονδίας στην Ουκρανία, το εν λόγω Υπουργείο στήριξε την απορριπτική απόφαση αποκλειστικώς και μόνο στο γεγονός ότι, αφενός, ο ίδιος κατάγεται από τη Δημοκρατία της Μολδαβίας και, αφετέρου, η Τσεχική Δημοκρατία έχει χαρακτηρίσει την εν λόγω τρίτη χώρα ως ασφαλή χώρα καταγωγής, εξαιρουμένης της Υπερδνειστερίας. Κατά συνέπεια, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται ως προς τις συνέπειες που μπορεί να έχει για τον εν λόγω χαρακτηρισμό το γεγονός ότι στις 28 Απριλίου 2022, και ενώ η διαφορά της κύριας δίκης εκκρεμούσε ενώπιόν του, η Δημοκρατία της Μολδαβίας αποφάσισε, εξαιτίας της εισβολής της Ρωσικής Ομοσπονδίας στην Ουκρανία, να παρατείνει την άσκηση του δικαιώματος που αντλεί από το άρθρο 15 της ΕΣΔΑ, δυνάμει του οποίου μπορεί να παρεκκλίνει από τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την εν λόγω Σύμβαση.
- 47 Καταρχάς υπενθυμίζεται ότι τα άρθρα 36 και 37 της οδηγίας 2013/32, τα οποία αφορούν, αντιστοίχως, την έννοια της ασφαλούς χώρας καταγωγής και τον χαρακτηρισμό από τα κράτη μέλη τρίτων χωρών ως ασφαλών χωρών καταγωγής, θεσπίζουν ένα ειδικό καθεστώς εξέτασης στο οποίο τα κράτη μέλη δύνανται να υποβάλλουν τις αιτήσεις διεθνούς προστασίας, καθεστώς το οποίο βασίζεται σε μια μορφή μαχητού τεκμηρίου περί επαρκούς προστασίας στη χώρα καταγωγής, δυνάμενου να ανατραπεί από τον αιτούντα εφόσον αυτός προβάλει επιτακτικούς λόγους που σχετίζονται με την ιδιαίτερη κατάστασή του (πρβλ. απόφαση της 25ης Ιουλίου 2018, A, C-404/17, EU:C:2018:588, σκέψη 25).
- 48 Λόγω των ιδιοτεροτήτων του ειδικού καθεστώτος εξέτασης, τα κράτη μέλη μπορούν να αποφασίσουν, σύμφωνα με το άρθρο 31, παράγραφος 8, στοιχείο β', της οδηγίας αυτής, αφενός, να επιταχύνουν τη διαδικασία εξέτασης και, αφετέρου, να διεξαγάγουν τη διαδικασία αυτή στα σύνορα ή σε ζώνες διέλευσης σύμφωνα με το άρθρο 43 της εν λόγω οδηγίας.
- 49 Επιπλέον, σε περίπτωση που η αίτηση διεθνούς προστασίας η οποία έχει υποβληθεί από πρόσωπο προερχόμενο από ασφαλή χώρα καταγωγής έχει κριθεί ως αβάσιμη καθόσον, σύμφωνα με το άρθρο 32, παράγραφος 1, της οδηγίας 2013/32, η αποφαινόμενη αρχή έχει διαπιστώσει ότι ο αιτών δεν πληροί τις προϋποθέσεις για χορήγηση καθεστώτος διεθνούς προστασίας δυνάμει της οδηγίας 2011/95, τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να θεωρήσουν, δυνάμει του ως άνω άρθρου 32, παράγραφος 2, μια τέτοια αίτηση ως προδήλως αβάσιμη, εφόσον λαμβάνει το χαρακτηρισμό αυτόν στην εθνική νομοθεσία.
- 50 Εξάλλου, μία από τις συνέπειες για τον ενδιαφερόμενο του οποίου η αίτηση απορρίπτεται κατ' εφαρμογήν της έννοιας της ασφαλούς χώρας καταγωγής είναι ότι, αντιθέτως προς ό,τι προβλέπεται σε περίπτωση απλής απόρριψης, είναι δυνατόν να μην του επιτραπεί να παραμείνει

στο έδαφος του κράτους μέλους στο οποίο υποβλήθηκε η αίτηση μέχρις ότου εκδικαστεί η προσφυγή την οποία έχει ασκήσει κατά της απόφασης που απέρριψε την αίτηση, όπως προκύπτει από τις διατάξεις του άρθρου 46, παράγραφοι 5 και 6, της οδηγίας 2013/32 (πρβλ. απόφαση της 25ης Ιουλίου 2018, A, C-404/17, EU:C:2018:588, σκέψη 27).

- 51 Κατόπιν των προκαταρκτικών αυτών παρατηρήσεων, επισημαίνεται ότι το άρθρο 37 της οδηγίας αυτής αφορά, όπως προκύπτει από τον τίτλο του, τον χαρακτηρισμό από τα κράτη μέλη τρίτων χωρών ως ασφαλών χωρών καταγωγής. Ειδικότερα, το εν λόγω άρθρο 37, παράγραφος 1, ορίζει ότι τα κράτη μέλη μπορούν να διατηρούν ή να θεσπίζουν νομοθεσία που προβλέπει, σύμφωνα με το παράρτημα I της εν λόγω οδηγίας, τον εθνικό χαρακτηρισμό ασφαλών χωρών καταγωγής για την εξέταση αιτήσεων διεθνούς προστασίας.
- 52 Το ως άνω παράρτημα I διευκρινίζει μεταξύ άλλων ότι μια τρίτη χώρα μπορεί να θεωρηθεί ως ασφαλής χώρα καταγωγής εάν, βάσει της νομικής κατάστασης, της εφαρμογής του δικαίου στο πλαίσιο δημοκρατικού συστήματος και των γενικών πολιτικών συνθηκών, καταδεικνύεται σαφώς ότι γενικά και μόνιμα δεν υφίσταται δίωξη όπως ορίζεται στο άρθρο 9 της οδηγίας 2011/95 ούτε βασανιστήρια ή απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση ή τιμωρία ούτε απειλή που προκύπτει από τη χρήση αδιάκριτης βίας σε καταστάσεις διεθνούς ή εσωτερικής ένοπλης σύγκρουσης.
- 53 Συναφώς, το εν λόγω παράρτημα απαριθμεί τα στοιχεία που μπορούν να λαμβάνονται υπόψη προκειμένου να εκτιμηθεί, μεταξύ άλλων, κατά πόσον η οικεία τρίτη χώρα παρέχει προστασία έναντι της δίωξης και της βάνανυσης μεταχείρισης. Μεταξύ των στοιχείων αυτών περιλαμβάνεται, στο δεύτερο εδάφιο, στοιχείο β', του ίδιου παραρτήματος, η τήρηση των δικαιωμάτων και των ελευθεριών που ορίζονται στην ΕΣΔΑ, ιδίως των δικαιωμάτων από τα οποία δεν χωρεί παρέκκλιση δυνάμει του άρθρου 15, παράγραφος 2, της Σύμβασης αυτής.
- 54 Μολονότι το άρθρο αυτό της ΕΣΔΑ προβλέπει ότι, σε περίπτωση πολέμου ή άλλου δημοσίου κινδύνου που απειλεί τη ζωή του έθνους, είναι δυνατή η λήψη μέτρων κατά παρέκκλιση των υποχρεώσεων που προβλέπονται στη Σύμβαση αυτή, η άσκηση της εν λόγω ευχέρειας υπόκειται σε ορισμένες εγγυήσεις.
- 55 Ειδικότερα, με βάση τη διατύπωση του άρθρου 15, παράγραφος 1, της ΕΣΔΑ, η οικεία ευχέρεια πρέπει καταρχάς να ασκείται εντός των απολύτως αναγκαίων ορίων που απαιτούνται από την κατάσταση και υπό τον όρο ότι τα λαμβανόμενα μέτρα δεν αντιτίθενται στις άλλες υποχρεώσεις που απορρέουν από το διεθνές δίκαιο. Εν συνεχεία, το εν λόγω άρθρο 15 προβλέπει στην παράγραφο 2 ότι δεν χωρεί καμία παρέκκλιση από το άρθρο 2 της ΕΣΔΑ, σχετικά με το δικαίωμα στη ζωή, εκτός από την περίπτωση θανάτου ως συνέπεια νόμιμων πολεμικών πράξεων, από το άρθρο 3 και από το άρθρο 4, παράγραφος 1, της Σύμβασης αυτής, που προβλέπουν, αντιστοίχως, την απαγόρευση των βασανιστηρίων και της απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας, καθώς και την απαγόρευση της δουλείας, και από το άρθρο 7 της εν λόγω Σύμβασης, που καθιερώνει την αρχή της μη επιβολής ποινής άνευ νόμου. Τέλος, όπως εξάλλου επισημαίνει το αιτούν δικαστήριο, τα μέτρα που λαμβάνονται κατ' εφαρμογήν του εν λόγω άρθρου 15 εξακολουθούν να υπόκεινται στον έλεγχο του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.
- 56 Επιπλέον, όπως παρατήρησε, κατ' ουσίαν, ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 62 των προτάσεών του, απλώς και μόνον από την επίκληση εκ μέρους τρίτης χώρας του προβλεπόμενου από το άρθρο 15 της ΕΣΔΑ δικαιώματος παρέκκλισης δεν μπορεί ούτε να συναχθεί ότι η εν λόγω τρίτη

χώρα έχει πράγματι λάβει μέτρα που συνεπάγονται παρέκκλιση από τις υποχρεώσεις που προβλέπει η εν λόγω Σύμβαση ούτε να εξακριβωθεί, εφόσον συντρέχει τέτοια περίπτωση, η φύση και η έκταση των ληφθέντων μέτρων παρέκκλισης.

- 57 Επομένως, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι μια τρίτη χώρα παύει να πληροί τα κριτήρια που μνημονεύονται στη σκέψη 52 της παρούσας απόφασης, βάσει των οποίων μπορεί να χαρακτηριστεί ως ασφαλής χώρα καταγωγής, κατά την έννοια του άρθρου 37 της οδηγίας 2013/32, για τον λόγο και μόνον ότι επικαλέστηκε το δικαίωμα παρέκκλισης του άρθρου 15 της ΕΣΔΑ.
- 58 Πάντως, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 85 των προτάσεών του, εφόσον γίνει επίκληση του εν λόγω δικαιώματος, οι αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους που έχει χαρακτηρίσει την οικεία τρίτη χώρα ως ασφαλή χώρα καταγωγής οφείλουν να εκτιμήσουν αν, λαμβανομένων υπόψη των συνθηκών ενάσκησης του δικαιώματος παρέκκλισης, ο χαρακτηρισμός τρίτης χώρας ως ασφαλούς χώρας καταγωγής πρέπει να διατηρηθεί σε ισχύ για τους σκοπούς της εξέτασης των αιτήσεων διεθνούς προστασίας των προσώπων που προέρχονται από την εν λόγω τρίτη χώρα.
- 59 Ειδικότερα, το άρθρο 37, παράγραφος 2, της οδηγίας 2013/32 απαιτεί από τα κράτη μέλη να επανεξετάζουν τακτικά την κατάσταση στις τρίτες χώρες που χαρακτηρίζονται ως ασφαλείς χώρες καταγωγής. Κατά τον τρόπο αυτόν, ο νομοθέτης της Ένωσης θέλησε να υποχρεώσει τα κράτη μέλη να λαμβάνουν υπόψη το γεγονός ότι οι περιστάσεις από τις οποίες τεκμαίρεται ότι οι αιτούντες διεθνή προστασία είναι ασφαλείς σε μια δεδομένη χώρα καταγωγής υπόκεινται ως εκ της φύσεώς τους σε μεταβολές.
- 60 Συνεπώς, η εν λόγω απαίτηση τακτικής επανεξέτασης καλύπτει επίσης την επέλευση σημαντικών γεγονότων καθόσον αυτά, λόγω της σπουδαιότητάς τους, μπορούν να θίξουν την ικανότητα μιας τρίτης χώρας που έχει χαρακτηριστεί ως ασφαλής χώρα καταγωγής να εξακολουθήσει να πληροί τα κριτήρια που προβλέπονται για τον σκοπό αυτόν στο παράρτημα Ι της εν λόγω οδηγίας και ως εκ τούτου να απολαύει του τεκμηρίου ότι δύναται να εγγυηθεί την ασφάλεια των αιτούντων.
- 61 Η δε επίκληση του δικαιώματος παρέκκλισης του άρθρου 15 της ΕΣΔΑ συνιστά ένα τέτοιο γεγονός. Ειδικότερα, όπως παρατήρησε κατ' ουσίαν ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 67 των προτάσεών του, μολονότι τα μέτρα που αντιβαίνουν στο ως άνω άρθρο 15, παράγραφος 2, μεταξύ άλλων τα μέτρα που παρεκκλίνουν από την απαγόρευση απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης ή τιμωρίας που κατοχυρώνεται στο άρθρο 3 της Σύμβασης αυτής, αντιτίθενται, ως εκ της φύσεώς τους, στον χαρακτηρισμό τρίτης χώρας ως ασφαλούς χώρας καταγωγής, δεν αποκλείεται το ενδεχόμενο μέτρα παρέκκλισης τα οποία θίγουν θεμελιώδη δικαιώματα πέραν εκείνων τα οποία το εν λόγω άρθρο 15, παράγραφος 2, εξαιρεί από το πεδίο εφαρμογής της δυνατότητας παρέκκλισης να είναι επίσης ασυμβίβαστα με τα κριτήρια τα οποία προβλέπονται στο παράρτημα Ι της οδηγίας 2013/32 για τον χαρακτηρισμό τρίτης χώρας ως ασφαλούς χώρας καταγωγής. Ακόμη, η επίκληση του δικαιώματος παρέκκλισης μαρτυρεί εν πάση περιπτώσει την ύπαρξη αυξημένου κινδύνου να μεταβληθεί σημαντικά ο τρόπος με τον οποίον εφαρμόζονται οι κανόνες περί δικαιωμάτων και ελευθεριών στην οικεία τρίτη χώρα.
- 62 Κατόπιν των ανωτέρω, στο πρώτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 37 της οδηγίας 2013/32, ερμηνευόμενο σε συνδυασμό με το παράρτημα Ι της ίδιας οδηγίας, έχει την έννοια ότι μια τρίτη χώρα δεν παύει μεν να πληροί τα κριτήρια βάσει των οποίων δύναται να χαρακτηριστεί ως ασφαλής χώρα καταγωγής απλώς και μόνο διότι επικαλείται το δικαίωμα παρέκκλισης από τις υποχρεώσεις που προβλέπει η ΕΣΔΑ, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 15 της

Σύμβασης αυτής, πλην όμως οι αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους που έχει προβεί στον εν λόγω χαρακτηρισμό πρέπει να εκτιμήσουν μήπως οι συνθήκες ενάσκησης του δικαιώματος παρέκκλισης είναι τέτοιες ώστε να θέτουν τον χαρακτηρισμό αυτόν υπό αμφισβήτηση.

Επί του δευτέρου ερωτήματος

- 63 Με το δεύτερο ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 37 της οδηγίας 2013/32 έχει την έννοια ότι δεν επιτρέπει να χαρακτηρίζεται τρίτη χώρα ως ασφαλής χώρα καταγωγής, εξαιρουμένων ορισμένων τμημάτων του εδάφους της.
- 64 Ειδικότερα, στο μέτρο που η Τσεχική Δημοκρατία έχει χαρακτηρίσει τη Δημοκρατία της Μολδαβίας ως ασφαλή χώρα καταγωγής, εξαιρουμένης της Υπερδνειστερίας, το αιτούν δικαστήριο εκφράζει αμφιβολίες ως προς τη συμβατότητα προς την οδηγία αυτή ενός τέτοιου μερικού χαρακτηρισμού.
- 65 Κατά πάγια νομολογία, για την ερμηνεία διάταξης του δικαίου της Ένωσης επιβάλλεται η συνεκτίμηση όχι μόνον του γράμματός της, αλλά και του πλαισίου στο οποίο αυτή εντάσσεται, καθώς και των σκοπών που επιδιώκονται με τη ρύθμιση της οποίας αποτελεί μέρος και, εφόσον παρίσταται ανάγκη, του ιστορικού της θέσπισής της (απόφαση της 14ης Μαΐου 2020, Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság, C-924/19 PPU και C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, σκέψη 113 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 66 Όσον αφορά, κατά πρώτον, τον τρόπο με τον οποίον είναι διατυπωμένο το άρθρο 37 της οδηγίας 2013/32, το οποίο, σύμφωνα με τον τίτλο του, αφορά τον εθνικό χαρακτηρισμό τρίτων χωρών ως ασφαλών χωρών καταγωγής, στο άρθρο αυτό γίνεται επανειλημμένη μνεία των όρων «χώρα» και «τρίτη χώρα», χωρίς να αναφέρεται ότι, για τους σκοπούς του εν λόγω χαρακτηρισμού, οι ως άνω όροι μπορούν να νοούνται υπό την έννοια ότι αφορούν μόνον ένα τμήμα του εδάφους της οικείας τρίτης χώρας.
- 67 Όσον αφορά, κατά δεύτερον, το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται το άρθρο 37 της οδηγίας αυτής, πρώτον, από το εν λόγω άρθρο 37 προκύπτει ότι τα κράτη μέλη δύνανται να προβαίνουν σε χαρακτηρισμό ασφαλών χωρών καταγωγής σύμφωνα με το παράρτημα Ι της εν λόγω οδηγίας. Όπως συμβαίνει όμως και με το γράμμα του εν λόγω άρθρου 37, τα κριτήρια που προβλέπονται στο εν λόγω παράρτημα δεν παρέχουν καμία ένδειξη ότι τα κράτη μέλη μπορούν να χαρακτηρίζουν ως ασφαλή χώρα καταγωγής μόνον το τμήμα του εδάφους της οικείας τρίτης χώρας στο οποίο πληρούνται τα κριτήρια αυτά.
- 68 Αντιθέτως, βάσει της διατύπωσης του εν λόγω παραρτήματος, ο χαρακτηρισμός μιας χώρας ως ασφαλούς χώρας καταγωγής προϋποθέτει, όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 52 της παρούσας απόφασης, τη δυνατότητα να καταδειχθεί σαφώς ότι γενικά και μόνιμα δεν υφίσταται δίωξη όπως ορίζεται στο άρθρο 9 της οδηγίας 2011/95 ούτε βασανιστήρια ή απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση ή τιμωρία ούτε απειλή που προκύπτει από τη χρήση αδιάκριτης βίας σε καταστάσεις διεθνούς ή εσωτερικής ένοπλης σύγκρουσης.
- 69 Όπως όμως παρατήρησε ο γενικός εισαγγελέας στα σημεία 92 και 93 των προτάσεών του, από τη στιγμή που στο παράρτημα Ι της οδηγίας 2013/32 ή στο άρθρο 37 της οδηγίας αυτής δεν γίνεται καμία αναφορά σε τμήμα του εδάφους της οικείας τρίτης χώρας, η χρήση των όρων «γενικά και μόνιμα» υποδηλώνει ότι οι προϋποθέσεις του παραρτήματος αυτού πρέπει να τηρούνται σε ολόκληρο το έδαφος της οικείας τρίτης χώρας προκειμένου αυτή να μπορεί να χαρακτηριστεί ως ασφαλής χώρα καταγωγής.

- 70 Δεύτερον, όπως εκτέθηκε στις σκέψεις 47 έως 50 της παρούσας απόφασης, ο χαρακτηρισμός από κράτος μέλος τρίτων χωρών ως ασφαλών χωρών καταγωγής παρέχει τη δυνατότητα να υπαχθούν οι αιτήσεις διεθνούς προστασίας προσώπων προερχόμενων από τις εν λόγω τρίτες χώρες σε παρεκκλίνον ειδικό καθεστώς εξέτασης.
- 71 Συναφώς, το να ερμηνεύεται το άρθρο 37 της οδηγίας 2013/32 υπό την έννοια ότι επιτρέπει να χαρακτηρίζονται τρίτες χώρες ως ασφαλείς χώρες καταγωγής, εξαιρουμένων ορισμένων τμημάτων του εδάφους τους, θα κατέληγε σε επέκταση του πεδίου εφαρμογής του εν λόγω ειδικού καθεστώτος εξέτασης. Δεδομένου ότι μια τέτοια ερμηνεία δεν ευρίσκει κανένα έρεισμα ούτε στο γράμμα του άρθρου 37 ούτε γενικότερα, στην εν λόγω οδηγία, η αναγνώριση μιας τέτοιας ευχέρειας θα προσέκρουε στη στενή ερμηνεία της οποίας πρέπει να τυγχάνουν οι διατάξεις που εισάγουν παρέκκλιση [πρβλ. αποφάσεις της 5ης Μαρτίου 2015, Επιτροπή κατά Λουξεμβούργου, C-502/13, EU:C:2015:143, σκέψη 61, και της 8ης Φεβρουαρίου 2024, Bundesrepublik Deutschland (Παραδεκτό μεταγενέστερης αίτησης), C-216/22, EU:C:2024:122, σκέψη 35 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].
- 72 Κατά τρίτον, ερμηνεία κατά την οποία το άρθρο 37 της οδηγίας 2013/32 δεν επιτρέπει στα κράτη μέλη να χαρακτηρίσουν τρίτη χώρα ως ασφαλή χώρα καταγωγής, εξαιρουμένων ορισμένων τμημάτων του εδάφους της, επιβεβαιώνεται από το ιστορικό της θέσπισης του άρθρου αυτού. Συναφώς, επισημαίνεται ότι, πριν από την έναρξη ισχύος της οδηγίας 2013/32, η οδηγία 2005/85 και ειδικότερα το άρθρο της 30 παρείχε στα κράτη μέλη την ευχέρεια να χαρακτηρίζουν τρίτες χώρες ως ασφαλείς χώρες καταγωγής για τους σκοπούς της εξέτασης των αιτήσεων διεθνούς προστασίας.
- 73 Το εν λόγω άρθρο 30 προέβλεπε ρητώς ότι τα κράτη μέλη μπορούσαν επίσης να χαρακτηρίσουν τμήμα τρίτης χώρας ως ασφαλές εφόσον στο τμήμα αυτό πληρούνταν οι προϋποθέσεις του παραρτήματος II της οδηγίας 2005/85, οι οποίες αντιστοιχούν, κατ' ουσίαν, σε εκείνες του παραρτήματος I της οδηγίας 2013/32. Μολονότι το παράρτημα II της οδηγίας 2005/85 απαιτούσε, όπως και το παράρτημα I της οδηγίας 2013/32, να καταδεικνύεται σαφώς ότι «γενικά και μόνιμα» δεν υφίσταται δίωξη, από αυτό καθεαυτό το γράμμα του εν λόγω άρθρου 30 προέκυπτε ότι η απαίτηση αυτή ίσχυε, σε περίπτωση ενός τέτοιου μερικού χαρακτηρισμού, μόνο για το τμήμα του εδάφους που χαρακτηριζόταν ως ασφαλές.
- 74 Σύμφωνα με το άρθρο 53 της οδηγίας 2013/32, η τελευταία αυτή οδηγία κατήργησε την οδηγία 2005/85, της οποίας το άρθρο 30 αντικαταστάθηκε, όπως προκύπτει από τον πίνακα αντιστοιχίας του παραρτήματος III της οδηγίας 2013/32, από το άρθρο 37 της οδηγίας 2013/32. Η δε ευχέρεια χαρακτηρισμού ως ασφαλούς ενός τμήματος τρίτης χώρας δεν προβλέπεται πλέον στο εν λόγω άρθρο 37.
- 75 Η πρόθεση κατάργησης της ευχέρειας αυτής προκύπτει από αυτό καθεαυτό το κείμενο της τροποποίησης του άρθρου 30, παράγραφος 1, της οδηγίας 2005/85 το οποίο περιλαμβάνεται στην πρόταση της Επιτροπής για οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις ελάχιστες απαιτήσεις για τις διαδικασίες με τις οποίες τα κράτη μέλη χορηγούν και ανακαλούν το καθεστώς του πρόσφυγα [COM(2009) 554 τελικό, σ. 60], καθόσον στη μεγάλη πλειοψηφία των γλωσσικών αποδόσεων η εν λόγω ευχέρεια είχε ρητώς διαγραφεί στο εν λόγω κείμενο ενώ στις λοιπές γλωσσικές αποδόσεις είχε απαλειφθεί.
- 76 Εξάλλου, η πρόθεση αυτή επιβεβαιώνεται από τη λεπτομερή επεξήγηση της πρότασης αυτής [COM(2009) 554 τελικό, Annex, 14959/09 ADD 1, σ. 15], την οποία η Επιτροπή είχε διαβιβάσει στο Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στην οποία γίνεται ρητώς λόγος για τη βούληση να

καταργηθεί η ευχέρεια των κρατών μελών να υπάγουν στην έννοια της ασφαλούς χώρας καταγωγής ένα τμήμα μιας τρίτης χώρας και για τη συνέπεια που απορρέει από την εν λόγω κατάργηση, ήτοι το να απαιτείται πλέον να πληρούνται οι ουσιαστικές προϋποθέσεις ενός τέτοιου χαρακτηρισμού ως προς το σύνολο του εδάφους της οικείας τρίτης χώρας.

- 77 Κατά τέταρτον και τελευταίο, οι σκοποί τους οποίους επιδιώκει η οδηγία 2013/32 δεν αντιτίθενται σε μια τέτοια συνέπεια και, ως εκ τούτου, σε ερμηνεία του εν λόγω άρθρου 37 υπό την έννοια ότι δεν επιτρέπει στα κράτη μέλη να χαρακτηρίσουν ως ασφαλή χώρα καταγωγής τρίτη χώρα ορισμένα τμήματα του εδάφους της οποίας δεν πληρούν τις ουσιαστικές προϋποθέσεις ενός τέτοιου χαρακτηρισμού τις οποίες προβλέπει το παράρτημα Ι της εν λόγω οδηγίας.
- 78 Συναφώς, πέραν του ότι η οδηγία 2013/32 υπηρετεί τον γενικό σκοπό της θέσπισης κοινών διαδικαστικών κανόνων, η οδηγία αυτή σκοπεί ειδικότερα, όπως προκύπτει μεταξύ άλλων από την αιτιολογική της σκέψη 18, στην εξέταση των αιτήσεων διεθνούς προστασίας «το συντομότερο δυνατό, με την επιφύλαξη της διεξαγωγής κατάλληλης και πλήρους εξέτασης» (απόφαση της 25ης Ιουλίου 2018, *Alheto*, C-585/16, EU:C:2018:584, σκέψη 109).
- 79 Υπό το πρίσμα αυτό, η αιτιολογική σκέψη 20 της εν λόγω οδηγίας αναφέρει ότι σε αυστηρά καθορισμένες περιστάσεις, όταν, μεταξύ άλλων, η αίτηση είναι πιθανώς αβάσιμη, τα κράτη μέλη θα πρέπει να μπορούν να επιταχύνουν τη διαδικασία εξέτασης, ιδίως με την πρόβλεψη μικρότερων αλλά εύλογων προθεσμιών για ορισμένα διαδικαστικά βήματα, με την επιφύλαξη διεξαγωγής επαρκούς και πλήρους εξέτασης και εφόσον ο αιτών έχει πραγματικά πρόσβαση σε βασικές αρχές και εγγυήσεις που προβλέπει η εν λόγω οδηγία.
- 80 Όπως εκτέθηκε στις σκέψεις 47 έως 50 της παρούσας απόφασης, ένα κράτος μέλος μπορεί να υπαγάγει τις αιτήσεις διεθνούς προστασίας που υποβάλλονται από πρόσωπα προερχόμενα από τρίτη χώρα την οποία το κράτος μέλος αυτό έχει χαρακτηρίσει ως ασφαλή χώρα καταγωγής σε ειδικό καθεστώς εξέτασης, το οποίο βασίζεται σε μια μορφή μαχητού τεκμηρίου περί επαρκούς προστασίας στη χώρα καταγωγής, βάσει του οποίου είναι δυνατόν, μεταξύ άλλων, να επιταχυνθεί η διαδικασία εξέτασης των αιτήσεων αυτών.
- 81 Στο μέτρο που, όπως επισημάνθηκε στη σκέψη 78 της παρούσας απόφασης, με την οδηγία 2013/32 ο νομοθέτης της Ένωσης επιδιώκει να διασφαλίσει την ταχεία και συγχρόνως εξαντλητική εξέταση των αιτήσεων διεθνούς προστασίας, εναπόκειται στον νομοθέτη αυτόν, στο πλαίσιο της άσκησης της εξουσίας εκτιμήσεως την οποία διαθέτει σε σχέση με τη θέσπιση κοινών διαδικασιών χορήγησης και ανάκλησης του καθεστώτος διεθνούς προστασίας, να σταθμίσει τους δύο αυτούς σκοπούς κατά τον καθορισμό των προϋποθέσεων υπό τις οποίες τα κράτη μέλη μπορούν να χαρακτηρίζουν μια τρίτη χώρα ως ασφαλή χώρα καταγωγής. Επομένως, το γεγονός ότι, στο πλαίσιο της οδηγίας αυτής, ο εν λόγω νομοθέτης δεν προέβλεψε την ευχέρεια των κρατών μελών να εξαιρέσουν ένα τμήμα του εδάφους τρίτης χώρας από τον εν λόγω χαρακτηρισμό αντικατοπτρίζει την ως άνω στάθμιση και την επιλογή του νομοθέτη να προκρίνει την εξαντλητική εξέταση των αιτήσεων διεθνούς προστασίας των προσώπων των οποίων η χώρα καταγωγής δεν πληροί, ως προς το σύνολο του εδάφους της, τις ουσιαστικές προϋποθέσεις του παραρτήματος Ι της εν λόγω οδηγίας.
- 82 Στο μέτρο που το άρθρο 61, παράγραφος 2, του κανονισμού 2024/1348, ο οποίος καταργεί την οδηγία 2013/32 από 12ης Ιουνίου 2026, επανεισάγει την εν λόγω ευχέρεια, προβλέποντας ότι ο χαρακτηρισμός τρίτης χώρας ως ασφαλούς χώρας καταγωγής τόσο σε ενωσιακό όσο και σε εθνικό επίπεδο μπορεί να γίνει με εξαιρέσεις για συγκεκριμένα τμήματα του εδάφους της, πρόκειται για το προνόμιο του νομοθέτη της Ένωσης να αναθεωρήσει την ως άνω επιλογή,

προβαίνοντας σε νέα στάθμιση, υπό την προϋπόθεση ότι η εν λόγω στάθμιση τηρεί τις απαιτήσεις που απορρέουν ιδίως από τη Σύμβαση της Γενεύης και από τον Χάρτη. Επιπλέον, διαπιστώνεται ότι το γεγονός ότι το νομικό καθεστώς που εισήχθη προς τούτο με τον εν λόγω κανονισμό διαφέρει από το νομικό καθεστώς που είχε προβλεφθεί από την οδηγία 2005/85 επιβεβαιώνει την ερμηνεία κατά την οποία ο νομοθέτης της Ένωσης δεν προέβλεψε την ευχέρεια αυτή στο πλαίσιο της οδηγίας 2013/32.

- 83 Κατόπιν των ανωτέρω, στο δεύτερο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 37 της οδηγίας 2013/32 έχει την έννοια ότι δεν επιτρέπει να χαρακτηρίζεται τρίτη χώρα ως ασφαλής χώρα καταγωγής όταν ορισμένα τμήματα του εδάφους της δεν πληρούν τις ουσιαστικές προϋποθέσεις ενός τέτοιου χαρακτηρισμού τις οποίες προβλέπει το παράρτημα I της εν λόγω οδηγίας.

Επί του τρίτου ερωτήματος

- 84 Με το τρίτο ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 46, παράγραφος 3, της οδηγίας 2013/32, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα του άρθρου 47 του Χάρτη, έχει την έννοια ότι, σε περίπτωση που δικαστήριο επιλαμβάνεται προσφυγής ασκηθείσας κατά της απόφασης που απορρίπτει αίτηση διεθνούς προστασίας εξετασθείσα στο πλαίσιο του ειδικού καθεστώτος που εφαρμόζεται στις αιτήσεις προσώπων προερχόμενων από τρίτες χώρες οι οποίες χαρακτηρίζονται, σύμφωνα με το άρθρο 37 της οδηγίας αυτής, ως ασφαλείς χώρες καταγωγής, το δικαστήριο αυτό οφείλει, στο πλαίσιο της πλήρους και ex nunc εξέτασης την οποία επιβάλλει το εν λόγω άρθρο 46, παράγραφος 3, να εξετάσει την ενδεχόμενη μη τήρηση των ουσιαστικών προϋποθέσεων για τον ως άνω χαρακτηρισμό τις οποίες προβλέπει το παράρτημα I της εν λόγω οδηγίας, ακόμη και αν η μη τήρηση των προϋποθέσεων αυτών δεν προβάλλεται ρητώς προς στήριξη της προσφυγής.
- 85 Σύμφωνα με τον τίτλο του, το άρθρο 46 της οδηγίας 2013/32 αφορά το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής των αιτούντων διεθνή προστασία. Στην παράγραφο 1, το εν λόγω άρθρο 46 αναγνωρίζει στους αιτούντες αυτούς δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου κατά των αποφάσεων που αφορούν την αίτησή τους. Η παράγραφος 3 του εν λόγω άρθρου 46 καθορίζει το περιεχόμενο του εν λόγω δικαιώματος πραγματικής προσφυγής, διευκρινίζοντας ότι τα κράτη μέλη που δεσμεύονται από την οδηγία μεριμνούν ώστε το δικαστήριο ενώπιον του οποίου προσβάλλεται η απόφαση επί της οικείας αίτησης διεθνούς προστασίας να πραγματοποιεί «πλήρη και ex nunc εξέταση τόσο των πραγματικών όσο και των νομικών ζητημάτων, ιδίως, κατά περίπτωση, εξέταση των αναγκών διεθνούς προστασίας σύμφωνα με την οδηγία [2011/95]» (πρβλ. απόφαση της 29ης Ιουλίου 2019, Torubarov, C-556/17, EU:C:2019:626, σκέψη 51 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 86 Επιπλέον, υπενθυμίζεται ότι από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα της προσφυγής του άρθρου 46 της οδηγίας 2013/32 πρέπει να καθορίζονται τηρουμένου του άρθρου 47 του Χάρτη, το οποίο αποτελεί επιβεβαίωση της αρχής της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας. Το δε άρθρο 47 είναι αυτοτελές και δεν χρειάζεται να εξειδικεύεται με διατάξεις του δικαίου της Ένωσης ή του εθνικού δικαίου προκειμένου να απονείμει στους ιδιώτες δικαίωμα δυνάμενο να προβληθεί αυτό καθεαυτό. Δεν είναι επομένως δυνατόν να μην ισχύει το ίδιο και ως προς το άρθρο 46, παράγραφος 3, της οδηγίας αυτής, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα του άρθρου 47 του Χάρτη (πρβλ. απόφαση της 29ης Ιουλίου 2019, Torubarov, C-556/17, EU:C:2019:626, σκέψεις 55 και 56 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

- 87 Υπό το πρίσμα αυτό, όσον αφορά το περιεχόμενο του δικαιώματος πραγματικής προσφυγής, όπως το δικαίωμα αυτό ορίζεται στο εν λόγω άρθρο 46, παράγραφος 3, το Δικαστήριο έκρινε ότι η φράση «μεριμνούν ώστε η πραγματική προσφυγή να εξασφαλίζει πλήρη και *ex nunc* εξέταση τόσο των πραγματικών όσο και των νομικών ζητημάτων» έχει την έννοια ότι, βάσει της διάταξης αυτής, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να διαμορφώνουν την εθνική τους νομοθεσία κατά τρόπο τέτοιο ώστε η εξέταση των εν λόγω προσφυγών να περιλαμβάνει τον δικαστικό έλεγχο του συνόλου των πραγματικών και νομικών ζητημάτων που επιτρέπουν στον δικαστή να προβεί στην εκτίμηση της υπόθεσης βάσει επικαιροποιημένων στοιχείων (πρβλ. απόφαση της 25ης Ιουλίου 2018, *Alheto*, C-585/16, EU:C:2018:584, σκέψη 110).
- 88 Στο πλαίσιο αυτό, καταρχάς, ο όρος «*ex nunc*» αναδεικνύει την υποχρέωση του δικαστή, κατά την εκτίμηση που πραγματοποιεί, να λαμβάνει υπόψη τυχόν νέα στοιχεία τα οποία έχουν προκύψει μετά την έκδοση της απόφασης κατά της οποίας βάλλει η προσφυγή. Ειδικότερα, μια τέτοια εκτίμηση επιτρέπει την εξαντλητική εξέταση της αίτησης διεθνούς προστασίας, χωρίς να χρειάζεται να αναπεμφθεί ο φάκελος στην αποφαινόμενη αρχή. Η εξουσία που απονέμεται επομένως στον δικαστή να λαμβάνει υπόψη νέα στοιχεία τα οποία δεν έχουν κριθεί από την εν λόγω αρχή εντάσσεται στο πλαίσιο του σκοπού της οδηγίας 2013/32, όπως αυτός υπενθυμίστηκε στη σκέψη 78 της παρούσας απόφασης (απόφαση της 25ης Ιουλίου 2018, *Alheto*, C-585/16, EU:C:2018:584, σκέψεις 111 και 112).
- 89 Εν συνεχεία, ο επιθετικός προσδιορισμός «πλήρης» που παρατίθεται στο άρθρο 46, παράγραφος 3, της εν λόγω οδηγίας επιβεβαιώνει ότι ο δικαστής οφείλει να εξετάζει τόσο τα στοιχεία που έλαβε ή θα έπρεπε να είχε λάβει υπόψη η αποφαινόμενη αρχή όσο και τα στοιχεία που ανέκυψαν μετά την έκδοση της απόφασης της εν λόγω αρχής (απόφαση της 25ης Ιουλίου 2018, *Alheto*, C-585/16, EU:C:2018:584, σκέψη 113).
- 90 Τέλος, με την έκφραση «κατά περίπτωση» που περιλαμβάνεται στο χωρίο «ιδίως, κατά περίπτωση, εξέταση των αναγκών διεθνούς προστασίας σύμφωνα με την οδηγία [2011/95]» καθίσταται εμφανές ότι η πλήρης και *ex nunc* εξέταση την οποία οφείλει να διεξαγάγει ο δικαστής δεν χρειάζεται οπωσδήποτε να αφορά την επί της ουσίας εξέταση των αναγκών διεθνούς προστασίας και ότι μπορεί συνεπώς να αφορά τις διαδικαστικές πτυχές μιας αίτησης διεθνούς προστασίας (πρβλ. απόφαση της 25ης Ιουλίου 2018, *Alheto*, C-585/16, EU:C:2018:584, σκέψη 115).
- 91 Ο δε χαρακτηρισμός τρίτης χώρας ως ασφαλούς χώρας καταγωγής ανάγεται στις ως άνω διαδικαστικές πτυχές των αιτήσεων διεθνούς προστασίας, καθόσον, λαμβανομένων υπόψη των όσων αναπτύσσονται στις σκέψεις 48 έως 50 της παρούσας απόφασης, ένας τέτοιος χαρακτηρισμός δύναται να έχει αντίκτυπο στη διαδικασία εξέτασης τέτοιων αιτήσεων.
- 92 Επιπλέον, όπως εκτέθηκε στη σκέψη 46 της παρούσας απόφασης, ο προσφεύγων της κύριας δίκης προσάπτει στην αρχή που εξέδωσε την απορριπτική απόφαση ότι, μολονότι ο ίδιος ανέφερε τις απειλές που δέχεται στη Μολδαβία και δήλωσε ότι δεν επιθυμούσε να επιστρέψει στην περιοχή καταγωγής του εξαιτίας της εισβολής της Ρωσικής Ομοσπονδίας στην Ουκρανία, η εν λόγω αρχή στήριξε την απόφαση αυτή αποκλειστικώς και μόνο στο γεγονός ότι ο ίδιος κατάγεται από τη Δημοκρατία της Μολδαβίας, καθόσον η Τσεχική Δημοκρατία είχε χαρακτηρίσει την εν λόγω τρίτη χώρα ως ασφαλή χώρα καταγωγής, εξαιρουμένης της Υπερδνειστερίας.

- 93 Επομένως, ο χαρακτηρισμός της ως άνω τρίτης χώρας ως ασφαλούς χώρας καταγωγής συνιστά ένα από τα στοιχεία της δικογραφίας που περιήλθαν σε γνώση του αιτούντος δικαστηρίου και επί των οποίων αυτό καλείται να αποφανθεί στο πλαίσιο της προσφυγής κατά της εν λόγω απόφασης.
- 94 Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι, υπό τις περιστάσεις αυτές, ακόμη και αν ο προσφεύγων της κύριας δίκης δεν επικαλέστηκε ρητώς αυτή καθεαυτήν την ενδεχόμενη παράβαση των κανόνων τους οποίους προβλέπει η οδηγία 2013/32 για τον εν λόγω χαρακτηρισμό, προκειμένου να υπαχθεί η διαδικασία εξέτασης της αίτησης διεθνούς προστασίας ενός προσώπου προερχόμενου από την εν λόγω τρίτη χώρα στο ειδικό καθεστώς που απορρέει από τον χαρακτηρισμό της χώρας αυτής ως ασφαλούς χώρας καταγωγής, η εν λόγω ενδεχόμενη παράβαση συνιστά νομικό ζήτημα το οποίο οφείλει να εξετάσει το αιτούν δικαστήριο στο πλαίσιο της πλήρους και *ex nunc* εξέτασης που επιβάλλεται από το άρθρο 46, παράγραφος 3, της οδηγίας αυτής.
- 95 Ειδικότερα, η απορριπτική απόφαση στηρίζεται αποκλειστικώς και μόνο στο γεγονός ότι ο προσφεύγων της κύριας δίκης κατάγεται από τη Δημοκρατία της Μολδαβίας και ότι η εν λόγω τρίτη χώρα πρέπει να θεωρείται ως ασφαλής χώρα καταγωγής. Κατά συνέπεια, πρέπει να γίνει δεκτό ότι το καθοριστικό στοιχείο της εν λόγω απορριπτικής απόφασης η οποία στηρίζεται στον χαρακτηρισμό της εν λόγω τρίτης χώρας ως ασφαλούς χώρας καταγωγής αναγκαστικά καλύπτεται από την προσφυγή την οποίαν άσκησε ο προσφεύγων της κύριας δίκης κατά της εν λόγω απόφασης. Επομένως, το δικαστήριο που είναι αρμόδιο να εκδικάσει την εν λόγω προσφυγή οφείλει να εξετάσει, στο πλαίσιο της προσφυγής αυτής, τη νομιμότητα ενός τέτοιου χαρακτηρισμού βάσει του ως άνω άρθρου 46, παράγραφος 3.
- 96 Λαμβανομένων υπόψη ειδικότερα των ζητημάτων για τα οποία προβληματίζεται το αιτούν δικαστήριο προκειμένου να επιλύσει την ενώπιόν του διαφορά, όπως αυτά εκτέθηκαν στις σκέψεις 38 έως 40 της παρούσας απόφασης, η εκτίμηση του αιτούντος δικαστηρίου πρέπει, στο πλαίσιο της πλήρους και *ex nunc* εξέτασης την οποίαν επιβάλλει το εν λόγω άρθρο 46, παράγραφος 3, και βάσει των στοιχείων της δικογραφίας, αφενός, να εστιάσει στην επίκληση του άρθρου 15 της ΕΣΔΑ, σε περίπτωση που οι αρμόδιες συναφώς αρχές δεν ήταν σε θέση να εκτιμήσουν τη σπουδαιότητα ενός τέτοιου σημαντικού γεγονότος όσον αφορά την ικανότητα της τρίτης χώρας που έχει χαρακτηριστεί ως ασφαλής χώρα καταγωγής να εξακολουθήσει να πληροί τα κριτήρια που προβλέπει προς τούτο η οδηγία 2013/32. Αφετέρου, η εν λόγω εκτίμηση πρέπει να εστιάσει στη μη τήρηση της προϋπόθεσης η οποία προκύπτει από τις διατάξεις της οδηγίας αυτής και κατά την οποία ο χαρακτηρισμός τρίτης χώρας ως ασφαλούς χώρας καταγωγής πρέπει να εκτείνεται στο σύνολο του εδάφους της.
- 97 Περαιτέρω, το Δικαστήριο έχει διευκρινίσει ότι, οσάκις υπήκοος τρίτης χώρας πληροί τις προϋποθέσεις τις οποίες προβλέπει η εν λόγω οδηγία για τη χορήγηση διεθνούς προστασίας, τα κράτη μέλη υποχρεούνται καταρχήν να χορηγήσουν το ζητηθέν καθεστώς, χωρίς να διαθέτουν συναφώς καμία διακριτική ευχέρεια (πρβλ. απόφαση της 29ης Ιουλίου 2019, *Torubarov*, C-556/17, EU:C:2019:626, σκέψη 50 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 98 Από το σύνολο των ανωτέρω σκέψεων προκύπτει ότι στο τρίτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 46, παράγραφος 3, της οδηγίας 2013/32, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα του άρθρου 47 του Χάρτη, έχει την έννοια ότι, σε περίπτωση που δικαστήριο επιλαμβάνεται προσφυγής ασκηθείσας κατά απόφασης που απορρίπτει αίτηση διεθνούς προστασίας η οποία εξετάστηκε στο πλαίσιο του ειδικού καθεστώτος που εφαρμόζεται στις αιτήσεις προσώπων προερχόμενων από τρίτες χώρες οι οποίες χαρακτηρίζονται, σύμφωνα με το άρθρο 37 της οδηγίας αυτής, ως ασφαλείς χώρες καταγωγής, το δικαστήριο αυτό οφείλει, στο πλαίσιο της πλήρους και

ex nunc εξέτασης την οποία επιβάλλει το εν λόγω άρθρο 46, παράγραφος 3, να εξετάσει, βάσει των στοιχείων της δικογραφίας καθώς και βάσει των στοιχείων που περιήλθαν σε γνώση του κατά τη διάρκεια της ενώπιόν του διαδικασίας, την ενδεχόμενη μη τήρηση των ουσιαστικών προϋποθέσεων για τον ως άνω χαρακτηρισμό τις οποίες προβλέπει το παράρτημα I της εν λόγω οδηγίας, ακόμη και αν η μη τήρηση των προϋποθέσεων αυτών δεν προβάλλεται ρητώς προς στήριξη της προσφυγής.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 99 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπíπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τμήμα μείζονος συνθέσεως) αποφαινεται:

- 1) Το άρθρο 37 της οδηγίας 2013/32/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με κοινές διαδικασίες για τη χορήγηση και ανάκληση του καθεστώτος διεθνούς προστασίας, ερμηνευόμενο σε συνδυασμό με το παράρτημα I της ίδιας οδηγίας,

έχει την έννοια ότι:

μια τρίτη χώρα δεν παύει μεν να πληροί τα κριτήρια βάσει των οποίων δύναται να χαρακτηριστεί ως ασφαλής χώρα καταγωγής απλώς και μόνο διότι επικαλείται το δικαίωμα παρέκκλισης από τις υποχρεώσεις που προβλέπει η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, που υπογράφηκε στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 15 της Σύμβασης αυτής, πλην όμως οι αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους που έχει προβεί στον εν λόγω χαρακτηρισμό πρέπει να εκτιμήσουν μήπως οι συνθήκες ενάσκησης του δικαιώματος παρέκκλισης είναι τέτοιες ώστε να θέτουν τον χαρακτηρισμό αυτόν υπό αμφισβήτηση.

- 2) Το άρθρο 37 της οδηγίας 2013/32

έχει την έννοια ότι:

δεν επιτρέπει να χαρακτηρίζεται τρίτη χώρα ως ασφαλής χώρα καταγωγής όταν ορισμένα τμήματα του εδάφους της δεν πληρούν τις ουσιαστικές προϋποθέσεις ενός τέτοιου χαρακτηρισμού τις οποίες προβλέπει το παράρτημα I της εν λόγω οδηγίας.

- 3) Το άρθρο 46, παράγραφος 3, της οδηγίας 2013/32, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα του άρθρου 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

έχει την έννοια ότι:

σε περίπτωση που δικαστήριο επιλαμβάνεται προσφυγής ασκηθείσας κατά απόφασης που απορρίπτει αίτηση διεθνούς προστασίας η οποία εξετάστηκε στο πλαίσιο του ειδικού καθεστώτος που εφαρμόζεται στις αιτήσεις προσώπων προερχόμενων από

τρίτες χώρες οι οποίες χαρακτηρίζονται, σύμφωνα με το άρθρο 37 της οδηγίας αυτής, ως ασφαλείς χώρες καταγωγής, το δικαστήριο αυτό οφείλει, στο πλαίσιο της πλήρους και *ex nunc* εξέτασης την οποία επιβάλλει το εν λόγω άρθρο 46, παράγραφος 3, να εξετάσει, βάσει των στοιχείων της δικογραφίας καθώς και βάσει των στοιχείων που περιήλθαν σε γνώση του κατά τη διάρκεια της ενώπιόν του διαδικασίας, την ενδεχόμενη μη τήρηση των ουσιαστικών προϋποθέσεων για τον ως άνω χαρακτηρισμό τις οποίες προβλέπει το παράρτημα I της εν λόγω οδηγίας, ακόμη και αν η μη τήρηση των προϋποθέσεων αυτών δεν προβάλλεται ρητώς προς στήριξη της προσφυγής.

(υπογραφές)